Suomen Pankin nousevien talouksien
tutkimuslaitos (BOFIT)
Risto Herrala

16.9.2024
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

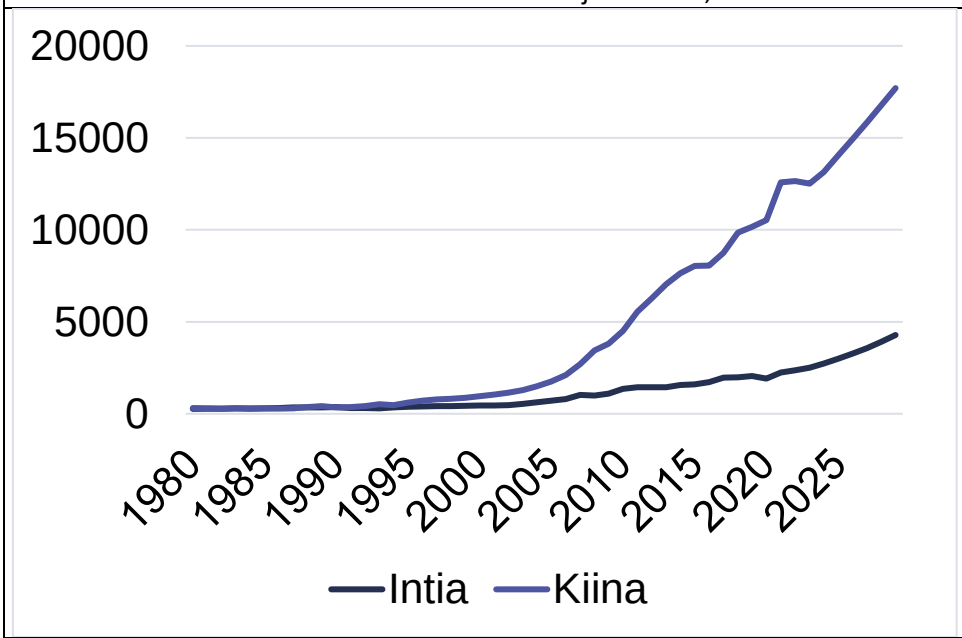
Lausunto tulevaisuusvaliokunnalle Intian pitkän tähtäimen kehitysnäkymistä

1 Intian geopoliittisen aseman muutos

Intia on 1,4 miljardilla asukkaallaan maailman väkirikkain maa, jolla on vakaa, demokraattinen hallinto. Se jakautuu 28 osavaltioon ja 8 keskushallinnon ohjauksessa olevaan alueeseen. Intian kansantalous on palvelusektorivoittoinen: yli puolet (54%) kokonaistuotannosta tulee palvelutuotannosta, noin neljännes (26%) teollisuudesta ja rakentamisesta, ja viidennes (20%) maataloudesta ja kaivostoiminnasta. Maailmanpankki luokittelee Intian alemman keskitulon maaksi.

Intia on perinteisesti nähnyt itsensä omassa naapurustossaan johtavana valtiona, jonka vaikutusvalta nojaa suuren koon lisäksi vahvoihin historiallisiin, kulttuurillisiin ja taloudellisiin siteisiin. Viime vuosikymmeninä Kiina on ylivertaisten taloudellisten resurssiensa ja teknisen etumatkansa turvin noussut haastamaan Intian valta-asemaa sen lähialueilla.

Kuvio Bruttokansantuote henkeä kohti Intiassa ja Kiinassa, USD.

Lähde: IMF WEO tietokanta.

Kiinan taloudellinen ylivoima Intiaan nähden juontaa juurensa vuosikymmenten taakse. Toisen maailmansodan jälkeen Kiina ja Intia ottivat valtiovallan hallintaan kaiken merkittävän teollisen toiminnan. Kansallistaminen pysäytti teollisen kehityksen ja ajoi molemmat maat köyhyyteen. Kiina muutti suuntaa 1980-luvun alussa avaten kansantalouttaan yksityiselle yritteliäisyydelle ja kilpailulle.

Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos (BOFIT)
Risto Herrala

16.9.2024
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

Määrätietoisella uudistuspolitiikalla sen talous kasvoi kymmenyksen joka vuosi vuosikymmenten ajan, nostaen Kiinan maailman johtavaksi teollisuusmaaksi.

Intia heräsi uudistustarpeeseen vasta vuosikymmen Kiinan jälkeen 1990-luvun alussa. Myös Intian talouskasvu oli sen jälkeen pitkään ripeää, noin 7 % vuodessa, mutta ei kuitenkaan yhtä ripeää kuin Kiinassa. Varhaisemman suunnanmuutoksensa ja nopeamman kasvunsa ansiosta Kiinan kansantalous, joka 1980-luvulle tultaessa oli noin puolitoistakertainen Intian talouteen nähden, on tällä hetkellä sitä yli viisi kertaa suurempi.

Vaikka Intia ei ole viime vuosina yltänyt yhtä nopeaan talouskasvuun kuin Kiina, se on kuitenkin vuosikymmenten kuluessa noussut suurten kansantalouksien joukkoon. Taloudellinen voima on lisännyt Intian vaikutusvaltaa globaaleilla foorumeilla. Maailmanpolitiikassa Intia on näyttäytynyt itsenäisenä toimijana, joka tekee yhteistyötä eri liittoutumien kanssa omista lähtökohdistaan. Se on kehittyvien maiden näkökulmaa esille tuovan BRICS-foorumin perustajajäsen yhdessä Kiinan, Venäjän, Etelä-Afrikan ja Brasilian kanssa. Kaupalliset intressit sekä Kiinan taloudellinen ja sotilaallinen uhka Intian lähialueilla on ajanut Intiaa yhteistyöhön USA:n, Japanin ja Australian kanssa ns. QUAD ryhmässä.

Odotettavaa on, että Intian kansainvälinen vaikutusvalta jatkaa vahvistumistaan lähivuosikymmeninä. Sen geopoliittiseen asemaan pitkällä aikavälillä vaikuttavia kehitystrendejä ovat väestönkasvu, vaurastuminen ja ilmastonmuutos. Intian väestö kasvaa ennusteiden mukaan kuluvan vuosisadan loppupuolelle asti, jolloin se on arvioiden mukaan suurimmillaan noin 1,8 mrd. henkeä eli likimain yhtä suuri kuin Kiinan, USA:n, ja Euroopan väestö yhteensä. Väestön kasvu osaltaan lisää Intian taloudellista ja poliittista vaikutusvaltaa. Samaan suuntaan vaikuttaa Intian vaurastuminen, jonka odotetaan jatkuvan.

Vaurastumisen mukana tiivistyvät kauppasuhteet sekä ilmastonmuutos osaltaan korostavat kansainvälisen yhteistyön merkitystä Intialle. Intia on erityisen herkkä ilmastonmuutoksen vaikutuksille mm. suuren väestötiheyden, vesipulan, äärimmäisten sääilmiöiden aiheuttamien satovaikutusten ja veden noususta rannikkokaupungeille aiheutuvan haitan takia.

Intian geopoliittisen muutokset näkymiä suhteessa vertailumaihin:

- **USA:**n merkitys Intian kannalta on tällä hetkellä kasvussa turvallisuuspoliittista ja taloudellisista syistä. Intia hakee USA:sta vastavoimaa Kiinan vallan kasvulle lähialueillaan. USA:n teknologia ja markkinat ovat tärkeitä Intian puolustuskyvyn ja taloudellisen kehityksen kannalta. USA:n merkitys Intian vaikutusvallalle vähenee pitkällä aikavälillä Intian

Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos (BOFIT)
Risto Herrala

16.9.2024
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

kasvaessa ja vaurastuessa. Samalla taloudelliset siteet Intian ja USA:n välillä vahvistuvat.

- **Kiina**n asettama haaste Intian vaikutusvallalle on suurimmillaan nyt, kun sen taloudellinen ja tekninen ylivoima Intiaan nähden on suurimmillaan. Intia hyötyy kaupasta Kiinan kanssa, mutta samalla tiedostaa, että Kiina valjastaa taloudellisen voimansa valtapolitiikan apuvälineeksi lähialueillaan. Kiinan ja Intian välit ovat ailahtelevaiset, eikä ajoittaista paranemista voida sulkea pois varsinkin, jos Kiinan poliittiset painotukset tulevaisuudessa muuttuvat.
- **Venäjä** oli Intialle tärkeä kumppani Neuvostoliiton aikana. Intia oli noihin aikoihin pitkälti (joskaan ei täysin) sosialistinen maa, jonka teollisuuspolitiikan opit haettiin neuvostoliittolaisista yliopistoista. 1960-luvulla, Venäjä tuki Intiaa sodassa Pakistania vastaan aseellisesti ja diplomaattisesti. Ukrainan sotaan asti Venäjä on ollut tärkeä asetoimittaja Intialle. Venäjän kaupallinen merkitys Intialle pienenee, kun Intia vaurastuu, mutta sen merkitystä raaka-aineiden lähteenä säilyy.
- **EU** on Intialle kauppakumppani ja korkean teknologian, ml. puolustusteknologian, lähde. EU:n ja Intian kanssakäyminen hakee muotoaan meneillään olevien kauppaneuvotteluiden kautta. Intia ei välttämättä halua avata talouttaan kaupalle EU:n toivomaa tahtia, mutta näyttää selvältä, että Intian vaurastuessa Intian ja Euroopan taloudellinen vuorovaikutus kasvaa.

2 Suomen ja Intian välisten kauppasuhteiden vahvistaminen

Intian osuus Suomen kauppavaihdosta on noin prosentti Tullin viimeisimpien tilastojen mukaan. Intia on näin ollen meille kauppakumppanina samaa kokoluokkaa kuin Liettua. Suurimpana tuoteryhmänä sekä viennissä että tuonnissa ovat erilaiset teollisuuden koneet ja laitteet. EU:n ulkomaankaupasta Intia kattaa parisen prosenttia. Sen osuus maailman kokonaisviennistä on noin 2,5 prosenttia Maailmanpankin tilastojen mukaan.

Kaupankäynnin vaikeudet Intian kanssa heijastelevat osaltaan maan protektionismia: Intia asettaa korkeita tulleja ja käyttää laajaa valikoimaa erilaisia muita kaupan ja sijoitustoiminnan esteitä suojellakseen kotimaista tuotantoa ulkomaiselta kilpailulta. Intian protektionistisuus moneen muuhun maahan verrattuna ilmenee esimerkiksi Heritage-säätiön kaupan vapautta sekä OECD:n palveluiden kaupan esteitä mittaavissa indekseissä, joissa Intia kuluu protektionistisempien maiden joukkoon.

EU:n ja Intian kauppasuhteita säätelee puitesopimus, joka on vuodelta 1994. Kaupan esteitä yritettiin purkaa 2000-luvun alussa, mutta sopimusneuvottelut

Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos (BOFIT)
Risto Herrala

16.9.2024
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

keskeytyivät vuonna 2013, ilmeisesti mukaan poliittisen tahdon puutteeseen Intian päässä. Neuvottelut aloitettiin uudelleen 2021 ristiriitaisissa tunnelmissa. Poliittinen tahto on kova EU:ssa edistää kauppaa Intian kanssa ja löytää vaihtoehtoja kiinalaiselle tuotannolle. EU:n neuvotteluportaan ennakkokäsitys kuitenkin oli, että Intia ei ole vielä valmis kaupan esteiden purkamiseen.

Neuvottelut ovat olleet vaikeita eikä edistystä ole saavutettu, vaikka prosessi on kestänyt jo kolme vuotta. Syksyn kuluessa sekä Intiassa että EU:ssa tehdään kokonaisvaltainen tilannearvio poliittisella tasolla. Vuoden 2025 alussa osapuolet tapaavat korkeimmalla tasolla huippukokouksessa. On epävarma, mitä tuloksia ensi vuoden alkuun mennessä voidaan saavuttaa.

Suomalaisten kyky vaikuttaa neuvotteluiden tulokseen on rajallinen. Omien kauppasuhteidemme vahvistamisen onkin tapahduttava muiden viennin edistämiskeinojen kautta. Satakunta suomalaista yritystä toimii tällä hetkellä Intiassa, hyödyntäen paikallista osaamista ja työvoimaa. Yritysten tukena on Team Finlandin verkosto Intiassa, joka tarjoaa apua yrityksille Intian olojen hallinnassa.

3 Intian kehityspoliittisten tavoitteiden realistisuus

Viimeisimpien arvioiden mukaan Intia on saavuttanut merkittävää edistystä kestävän kehityksen tavoitteidensa (Sustainable Development Goals eli SDG) kanssa. Intian SDG-arvioinneissa käyttämä ajatushautomo NITIAyog arvio kuluvan vuoden heinäkuussa, että merkittävää edistystä on saavutettu lähes kaikilla osa-alueilla kolme vuotta sitten tehtyyn arvioon verrattuna. Edistystä on tapahtunut laaja-alaisesti kaikissa osavaltioissa.

Arviossa parhaat arvosanat saa puhdas energia sekä puhdas vesi ja viemäröinti. Intia saavutti vuonna 2022, kahdeksan vuotta etuajassa, tavoitteen tuottaa 40 % energiastaan ei-fossiilisilla polttoaineilla. Se on saavuttanut merkittävää edistystä vessojen saamiseen kaikille intialaisille: vuodesta 2015 vessoja on rakennettu yli neljänsadan miljoonan intialaisen käyttöön. Huonoimmat arviot Intia sai sukupuolten tasa-arvossa ja nälän voittamisessa.

Vaikka on positiivista, että Intia on saavuttanut itselleen asettamat päästötavoitteet etuajassa, ei sen toimia voi pitää riittävänä Pariisin sopimuksen ympäristötavoitteiden kannalta. Eri maiden tavoitteita seuraava ja arvioiva Climate Action Tracker luokittelee Intian suorituksen arvosalalla "erittäin riittämätön" (EU:n saama arvosana on "riittämätön"). Järjestö kritisoi Intiaa erityisesti siitä, että sen fossiilisten polttoaineiden kulutus ja päästöt ovat edelleen kasvussa.

Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos (BOFIT)
Risto Herrala

16.9.2024
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

Liitteet	Kirjoita tähän
Jakelu	Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta
Tiedoksi	Iikka Korhonen